

PARA | HABER

Son çeyrekte yüzde 6 büyüdük

Türkiye ekonomisi 2019'da dengeli büyümenin temellerini attı. Özellikle sanayi ve ihracattaki artış moralleri yükseltti. Ekonomik güvendedeki artış devam etti. Ekonomistlere göre Türkiye ekonomisi 2020'de yukarı yönlü büyüme ivmesini sürdürecektir...

HÜLYA GENÇ SERTKAYA

hulya.genc@paradergi.com.tr

TÜRKİYE ekonomisi 2019'da yüzde 0.9 büyüdü. Gayrisafi yurtiçi hasıla (GSYH) 2019 dördüncü çeyrek ilk tahmini, zincirlenmiş hacim endeksi olarak yıllık yüzde 6 artış gösterdi. Üretim yöntemine göre cari fiyatlarla GSYH, 2019'da bir önceki yıla göre yüzde 14.9 artarak 4 trilyon 280 milyar 381 milyon TL oldu. GSYH tahmini, 2019'un dördüncü çeyreğinde cari fiyatlarla bir önceki yılın aynı çeyreğine göre yüzde 17 artarak 1 trilyon 189.9 milyar TL, cari fiyatlarla ABD doları bazında ise 205 milyar 692 milyon olarak gerçekleşti. Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) verilerine göre, mevsim ve takvim etkilerinden arındırılmış GSYH zincirlenmiş hacim endeksi, bir önceki çeyreğe kıyasla yüzde 1.9 arttı. Böylece

2018 dördüncü çeyreği itibarıyla daralmaya başlayan Türkiye ekonomisi, 2019 üçüncü çeyreğinde başlattığı canlanmayı son çeyrekte ivmelenecek sürdürdü. Yılın son iki çeyreğinde iktisadi faaliyetlerdeki toparlanma önemli ölçüde hane halkı tüketim ve kamu harcamalarından kaynaklı gerçekleşti. Yatırımlarda daralma ise hız keşse de devam etti. İnşaat sektörü yılı küçülerek kapattı.

2019'da kişi başına GSYH cari fiyatlarla 51 bin 834 TL, ABD Doları cinsinden 9 bin 127 dolar olarak hesaplandı. Bu arada TÜİK, 2019 birinci, ikinci ve üçüncü çeyrek büyüme verilerinde kısmi bir revizyona gitti. Buna göre en dikkat çekici değişiklik daha önce zincirlenme hacim endeksi olarak yüzde 0.9 olarak açıklanan 2019 üçüncü çeyrek büyümesi yüzde 1 olarak güncellendi. Yeni Ekonomi Program'ında (YEP) Türkiye ekonomisinin 2019 için yüzde 0.5

Prof. Dr. Abuzer PINAR / İstanbul Gedik Üniversitesi Rektör Yardımcısı

“Faiz indirim kararları etkili oldu”

2019'un son çeyreğinde ve yılın tamamında büyüme rakamları beklendiğinden daha yüksek geldi. Ekonomik büyümede bu sonucun alınmasında en büyük etken maliye politikaları ile ekonominin desteklenmesi ve yılın sonuna doğru alınan faiz indirim kararları oldu. Büyüme eğiliminin devam etmesi ve 2020 yılında beklenen yüzde 5 rakamının yakalanabilmesi için inşaat sektöründe ve imalat sektöründe artışları görmek gerekir. Dünya ekonomisinde gelişmiş ve gelişmekte olan

ekonomilerin tamamında gevşek maliye ve para politikaları gündemde olduğundan Türkiye için yüzde 5'i yakalamak çok zor görünmüyordu. Ancak koronavirüs ciddi riskler yarattı. Yılın ilk altı ayı büyüme küresel düzeyde ve ülkemizde daha yavaş seyredebilir. Virüs etkisinin ve idlib olayının netleşmesi ile yılın ikinci altı ayında büyümede daha pozitif beklentiler ortaya çıkabilir.

büyümesi, kişi başına gelirin 9 bin 93 dolar olması öngörülmüştü. YEP'te 2020 içinse yüzde 5 büyüme hedefi konulmuştu.

SANAYİ MORAL VERDİ

TÜİK'in dönemsel GSYH verilerine göre GSYH'yi oluşturan faaliyetler incelendiğinde, 2019'da bir önceki yıla göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak finans ve sigorta faaliyetleri toplam katma değeri yüzde 7,4, kamu yönetimi, eğitim, insan sağlığı ve sosyal hizmet faaliyetleri yüzde 4,6, diğer hizmet faaliyetleri yüzde 3,7 ve tarım sektörü yüzde 3,3 arttı. 2019'da sanayi sektörü yüzde 0,2, imalat sanayi sektörü yüzde 0,1, hizmetler sektörü yüzde 1,5 artış gösterdi. İnşaat sektörü yüzde 8,6, mesleki, idari ve destek hizmet faaliyetleri ise yüzde 1,8 azaldı.

Yılın son çeyreğinde bir önceki yılın aynı dönemine göre sanayi sektörü yüzde 5,9, imalat sanayi yüzde 6,3 büyümesi moral verdi. İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, sanayi sektörünün son çeyrekte yüzde 5,9 oranında büyüyerek ekonomik toparlanmaya güçlü bir katkı sağladığını vurgulayarak, “Sanayimiz, zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir” ifadelerini kullandı.

TÜKETİM HARCAMALARI ARTIŞTA

Yerleşik hanhalklarının ve hanhalkına hizmet eden kar amacı olmayan kuruluşların (HHKOK) toplam nihai tüketim

Türkiye ekonomisi 2019'da yüzde 0,9 büyüdü

	Çeyrek	GSYH		Zincirlenmiş hacim endeksi	Değişim oranı (%)
		Cari fiyatlarla (milyon TL)	Cari fiyatlarla (milyon dolar)		
2018	Yıllık	3.724.388	789.043	174,3	2,8
	1	790.113	207.165	158,5	7,4
	2	890.436	205.827	173,3	5,6
	3	1.026.649	189.837	184,8	2,3
	4	1.017.190	186.214	180,7	-2,8
2019	Yıllık	4.280.381	753.693	175,9	0,9
	1 (r)	922.000	171.723	154,9	-2,3
	2 (r)	1.022.646	174.291	170,5	-1,6
	3 (r)	1.145.880	201.987	186,6	1,0
	4	1.189.855	205.692	191,5	6,0

(r) İlgili çeyrelerde güncelleme yapıldı.
Kaynak: TÜİK

Prof. Dr. M. Necat COŞKUN / Ankara Hacı Bayram Veli Üniversitesi Öğretim Üyesi

“İhracat destekledi”

Türkiye ekonomisi için 2019, ekonomik durgunluğun etkisinde düşük büyümenin gerçekleştiği bir yıl oldu. Yılın son iki çeyreğinde iktisadi faaliyetlerdeki toparlanma önemli ölçüde hane halkı tüketim ve kamu harcamalarından kaynaklı gerçekleşti. Dikkat çekici gelişme yıllık olarak yüzde 6,4 artan ihracatın, yıl içerisinde milli gelire katkısının giderek azalması ve ithalatın artış göstermesidir. 2019 büyümesinde kamu harcamalarının ve sınırlı ölçüde ihracatın desteklediği; hane halkı tüketim harcamaları ve yatırım harcamalarının düşük düzeyde etkili olduğu yıl oldu. 2020'nin öncü göstergeleri ilk çeyrekte pozitif değerde büyüme beklentisi yaratıyor.

PARA | HABER

Prof. Dr. Erhan ASLANOĞLU / Piri Reis Üniversitesi Rektör Yardımcısı

"Üçüncü çeyrekte toparlanma olabilir"

Büyüme verileri sürpriz olmadı. Öncü göstergeler yılın son çeyreği için yüzde 5.5-6 aralığında büyümeye işaret ediyordu. İç talep son çeyrekte net bir şekilde katkısını ortaya koydu. Yatırımlar ise büyümeye geçemedi. Ekonomik büyüme açısından 2019'un son çeyreğinde yakalanan ivme bu yılın ilk iki ayında bir miktar artarak devam etti. Hem jeopolitik riskler hem de küresel anlamda koronavirüs salgını nedeniyle Türkiye'nin ve dünya ekonomisinin sıkıntılı bir döneme girdiğini görüyoruz. Türkiye bundan etkileneyecektir.

Büyüme hızı çeyreklik bazda gerileyecek. Özellikle ikinci çeyrekte. Yılın kalan bölümü ise jeopolitik ve koronavirüse bağlı risklerin seyrine göre şekillenecek. Olumlu senaryoda Türkiye ekonomisinde bu yılın üçüncü çeyreği itibarıyla tekrar toparlanma olabilir. Ancak dördüncü çeyrek baz etkisiyle sınırlı kalacak. Son gelişmeler büyüme konusunda tahminleri aşağı çekti.

Reel kesim güven endeksi arttı

	2019-12	2020-01	2020-02
Reel Kesim Güven Endeksi	103,6	104,1	106,9
Toplam Sipariş (Mevcut Durum)	84,6	82,3	85,8
Mamul Mal Stoku (Mevcut Durum)	98,4	97,1	94,3
Üretim Hacmi (Gelecek 3 Ay)	108,5	116,9	127,9
Toplam İstihdam (Gelecek 3 Ay)	105,2	106,5	108,9
Toplam Sipariş (Son 3 Ay)	106,4	100,8	102,0
İhracat Sipariş (Gelecek 3 Ay)	111,5	117,5	126,6
Sabit Sermaye Yatırım Harcaması	110,8	103,4	105,9
Genel Gidişat	103,5	108,5	103,4

Kaynak: TCMB

harcamaları, 2019'da bir önceki yıl zincirlenmiş hacim endeksine göre yüzde 0.7 arttı. Hanehalkı tüketim harcamalarının GSYH içindeki payı yüzde 57.4 oldu. Hanehalkı nihai tüketim harcamaları yılın son çeyreğinde ise yüzde 6.8 artış gösterdi. Hanehalkı tüketim harcamalarının dayanıklılığına göre alt kırılıma bakıldığında 2019'da bir önceki yıla kıyasla dayanıklı mallarda yüzde 4, yarı dayanıklı mallarda yüzde 1.7, dayanıksız mallarda yüzde 0.2 daralma yaşandı. Hizmetlerde ise yüzde 2.9 artış gözlemlendi. Devletin nihai tüketim harcamaları ise 2019'da yüzde 4.4, yılın son çeyreğinde yüzde 2.7 artış gösterdi.

Yatırımlar olarak ifade edilen gayrisafi sabit sermaye oluşumu 2019'da yüzde 12.4 azaldı. 2019 üçüncü çeyreği itibarıyla daralan yatırımlar, 2019'da da bu eğilimini sürdürdü. İlk çeyrekte yüzde 12.4, ikinci çeyrekte yüzde 22.8, üçüncü çeyrekte yüzde 12.8 daralan ya-

tırımlar 2019 son çeyreğinde yüzde 0.6 küçüldü. 2019'da bir önceki yıla göre inşaat yatırımları yüzde 18.6, makine ve teçhizat yatırımları yüzde 5.5 daraldı. İnşaat yatırımlarında 2018 üçüncü çeyreğinde başlayan daralma, 2019'un tüm çeyreklerinde devam etti. Yılın son çeyreğinde hız kesen daralma yüzde 8.9 düzeyinde gerçekleşti. 2018 üçüncü çeyreğinde daralmaya başlayan makine ve teçhizat yatırımları ise 2019 son çeyreğinde yüzde 11.7 artış gösterdi. Ankara Sanayi Odası (ASO) Yönetim Kurulu Başkanı Nurettin Özdebir, sanayi sektöründe geçen yılın dördüncü çeyreğinde elde edilen yüzde 5.9'luk büyümeyi önemli bulduğunu belirterek, özellikle makine ve teçhizat altı çeyrek sonra gelen yüzde 11.7 seviyesindeki artışın önümüzdeki dönem büyümesini kuvvetlendireceğini ifade etti.

KAPASİTE KULLANIMI SEVİNDİRDİ

2019'da bir önceki yıl zincirlenmiş hacim endeksine göre mal ve hizmet ihracatı yüzde 6.4 arttı, ithalatı ise yüzde 3.6 azaldı. Mal ve hizmet ihracatı, 2019'un dördüncü çeyreğinde bir önceki yılın aynı çeyreğine göre zincirlenmiş hacim endeksi olarak yüzde 4.4, ithalatı ise yüzde 29.3 arttı.

Türkiye ekonomisinin son çeyrek performansını ortaya koyan büyüme verisinin ardından 2020 yılına ilişkin verilere de bir göz atalım. İmalat sanayi kapasite kullanım oranı Şubat 2020'de bir önceki aya göre 0.5 puan artarak yüzde 76 düzeyinde gerçekleşti. Türki-

İmalat sanayi kapasite kullanım oranı sevindirdi (%)

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2017	77,00	76,8	76,7	78,4	78,8	79,0	78,7	78,8	79,0	79,7	79,9	79,00
2018	78,2	77,8	77,8	77,3	77,9	78,3	77,1	77,8	76,2	75,4	74,1	74,1
2019	74,4	74,0	74,3	75,0	76,3	77,1	76,2	76,6	76,3	76,4	77,2	77,0
2020	75,5	76,0										

Kaynak: TCMB

Ekonomik güven endeksinde yükseliş sürüyor

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2018	105,2	104,0	101,9	99,9	96,3	93,8	95,1	88,3	78,1	75,2	80,6	81,9
2019	82,5	83,6	85,8	88,4	81,8	87,2	84,6	90,5	89,3	92,8	94,3	96,5
2020	97,1	97,5										

Kaynak: TCMB

ye Cumhuriyet Merkez Bankası'nın (TCMB) imalat sanayinde faaliyet gösteren bin 799 işyerinin İktisadi Yönelim Anketi'ne verdiği yanıtları ağırlıklandırıp toplulaştırılmasıyla elde ettiği sonuçlara göre Şubat'ta bir önceki aya göre ara mallarında kapasite kullanım oranı 1.1 puan artışla yüzde 76.1, yatırım mallarında 1.2 puan artışla yüzde 76.4 oldu. Şubat'ta bir önceki aya göre dayanıklı tüketim mallarında kapasite kullanım oranı 1 puan azalışla yüzde 70.9, dayanıksız tüketim malları 0.3 puan azalışla 74.8, tüketim malları 0.4 puan azalışla yüzde 74.2, gıda ve içeceklerde 1.3 puan azalışla yüzde 71.9 oldu. Mevsimsel etkilerden arındırılmış kapasite kullanım oranı, bir önceki aya göre 0.8 puan artarak yüzde 76.6 seviyesinde gerçekleşti.

REEL KESİM GÜVENİ ARTTI

İktisadi yönelim anketi sonuçlarından derlenen reel kesim güven endeksi ise Şubat 2020'de, bir önceki aya göre 2.8 puan artarak 106.9 seviyesinde gerçekleşti. Endeksin 100 değerinin üzerinde olması anketin kapsadığı reel kesim temsilcilerinin ekonomik faaliyetlere ilişkin güveninin arttığını gösteriyor. Endeksi oluşturan anket sorularına ait yayılma endeksleri incelendiğinde, gelecek üç aydaki üretim hacmi, gelecek üç aydaki ihracat sipariş miktarı, mevcut toplam sipariş miktarı, sabit sermaye yatırım harcaması, gelecek üç aydaki toplam istihdam miktarı ve son üç aydaki toplam sipariş miktarına ilişkin değerlendirmeler endeksi artış yönünde etkilerken, genel gidişat ve mevcut mamul mal stokuna ilişkin değerlendirmeler endekse azalış yönünde yansıdı. TCMB verilerine göre mevsimsellikten arındırılmış reel kesim güven endeksi bir önceki aya göre 0.3 puan artarak 106.7 seviyesinde gerçekleşti.

EKONOMİK GÜVEN YÜKSELİYOR

Ekonomik güven endeksi Şubat'ta bir önceki aya göre yüzde 0.5 oranında artarak 97.5 değerine yükseldi. TÜİK verilerine

Ayşe ÖZDEN / A&T Bank Ekonomik Araştırmalar Müdürü

"2020'de büyüme yüzde 3.5'e doğru hızlanacak"

2019 son çeyreğinde büyümeyi özel tüketimdeki toparlanma ve kamu tüketim harcamalarındaki artış destekledi.

Yatırımlardaki yıllık daralma bir önceki çeyreğe göre her ne kadar azalsa da yıllık büyümeyi 3.5 puan aşağı çekti. 2019 genelinde yüzde 0.9 büyüme performansına en büyük katkı 2.3 puan ile dış talepten gelirken, iç talep büyümeyi 1.4 puan aşağı çekti. 2020'de ise yine tüketim öncülüğünde ve yatırımlardaki canlanma beklentimizle 4 puan iç talep destekli ve 0.5 puan ise dış talebin büyümeyi aşağı çekmesiyle büyüme oranının yüzde 3.5'a doğru hızlanacağını düşünüyoruz.

göre ekonomik güven endeksindeki artış, reel kesim (imalat sanayi) ve hizmet sektörü güven endekslerindeki artışlardan kaynaklandı. Tüketici ve üreticilerin genel ekonomik duruma ilişkin değerlendirme, beklenti ve eğilimlerini özetleyen bir bileşik endeksi olan ekonomik güven endeksinin 100'den küçük olması genel ekonomik duruma ilişkin kötümserliği gösteriyor. 2018 Nisan'dan bu yana 100'ün altında olan endeks, son beş aydır kesintisiz artıyor.

Mevsim etkilerinden arındırılmış güven endeksi Şubat'ta bir önceki aya göre, hizmet sektöründe yüzde 3.4 artışla 98.5 değerini aldı. Güven endeksi perakende ticaret sektöründe yüzde 2 azalışla 102.9, inşaat sektöründe yüzde 5.7 azalışla 74.5 oldu. Sektörel güven endeksinin 100'den büyük olması sektörün mevcut ve gelecek döneme ilişkin iyimserliğini, 100'den küçük olması kötümserliğini gösteriyor.

İHRACAT YÜZDE 6.4 ARTTI

TÜİK dış ticaret istatistiklerini bir ülkenin ekonomik alanına giren ve ekonomik alanından çıkan tüm mallarını kapsayan genel ticaret sistemine göre yayımlamaya başladı. TÜİK'in genel ticaret sistemi kapsamında üretilen geçici dış ticaret verilerine göre, ihracat 2020 Ocak'ta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 6.4 artarak 14 milyar 759 milyon dolar, ithalat yüzde 18.8 artarak 19 milyar 207 milyon dolar oldu. Ocak'ta dış ticaret açığı yüzde 94.3 artarak 2 milyar 290 milyon dolardan 4 milyar 448 milyon dolara yükseldi. İhracatın ithalatı karşılama oranı 2019 Ocak'ta yüzde 85.8 iken, 2020 Ocak'ta yüzde 76.8'e geriledi.

İSTANBUL'DAN İZMİR'E BEYİN GÖÇÜ ÇOĞALDI

EBSO Başkanı Yorgancılar, "İzmir'e gelen toplam göçün yüzde 80'i yüksek eğitimlidir. En çok göçü ise İstanbul'dan alır" dedi

İSTANBUL Sanayi Odası (İSO) ve Ege Bölgesi Sanayi Odası (EBSO) iş dünyasından çok sayıda temsilcinin katılımıyla ortak meclis toplantısı gerçekleştirdi. EBSO Yönetim Kurulu Başkanı Ender Yorgancılar, toplantıda yaptığı konuşmada İzmir'in ekonomik potansiyeli ve ihracat rakamlarından örnekler vererek emekliler şehri olarak nam salan İzmir'in son birkaç yıldır ciddi şekilde net beyin göçüne ev sahipliği yaptığına dikkat çekti. Yorgancılar, "İzmir'e gelen toplam göçün yüzde 80'i yüksek eğitimlidir. Genel toplamda en çok göç aldığı şehir ise İstanbul'dur" dedi.

Seçimlerin ardından İzmir'de başkanlar olarak güzel bir sinerji yakaladıklarını ifade eden Yorgancılar, "İlk somut proje olarak, Ticaret Odası, Borsa ve Ege İhracatçı Birlikleri ile birlikte Dikili'de Jeoter-

mal Seracılık Tarıma Dayalı İhtisas Organize Sanayi Bölgesi'ni kurduk. Ayrıca, Menderes Çiçekçilik ve Süs Bitkileri TDİ-OSB, Bayındır'da Çiçekçilik, Seferihisar'da Seracılık OSB ve Torbalı'da mobilya kümelenmesi ile ilgili çalışmalarımız devam ediyor. Diğer bir projede Ticaret Odamızın koordinatörlüğünde yürütülmekte olan İZQ Girişimcilik Merkezi ve İnovasyon Merkezi kurulmasıdır. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığımızın projesi olan Model Fabrika'yı İZTO ile hayata geçiriyoruz" diye konuştu. Son olarak İzmir-İstanbul Otoyolu'nun açılmasının iki şehir için de büyük öneme sahip olduğunu dile getiren Yorgancılar, bu yolun Ege ve Marmara ekonomisini birbirine bağlayarak yeni bir yatırım ve ticaret ortamının oluşmasını sağlayacağını vurguladı.

Ender
Yorgancılar

“Sanayimiz, zor süreçlerin teminat ve sigortası”

ANKARA TİCARET

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, TÜİK'in açıkladığı 2019 yılı büyüme rakamlarını değerlendirdi. Bahçivan şu açıklamada bulundu:

“Ekonomimiz için zorlu başlayan 2019 yılının ardından, yılın son aylarındaki olumlu gelişmeler, bugün açıklanan büyüme rakamlarında da görüldü-

Istanbul Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan

ğü gibi; Türkiye ekonomisinin olumsuzlukları belli ölçüde aşarak tekrar bir büyüme momentumuna

girdiğini bize göstermektedir.

Bu olumlu tablo içinde bizi asıl sevindiren ise,

sanayi sektörünün büyüme performansındaki rolüdür. **Sanayi** sektörümüz son çeyrekte yüzde 5.9 oranında büyüyerek ekonomik toparlanmaya güçlü bir katkı sağlamıştır. **Sanayinin** bu performansı da göstermektedir ki, üretim ekonomisi, her zaman söylediğimiz gibi zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir.

Bahçivan: Olumsuzları belli ölçüde aştık!..

ISO Başkanı Bahçivan "Son aylarındaki olumlu gelişmeler, Türkiye ekonomisinin olumsuzlukları belli ölçüde aşarak tekrar bir büyüme momentumuna girdiğini göstermektedir" dedi

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı büyüme verilerine ilişkin, "Sanayimiz, zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir." dedi. **ISO**'dan yapılan yazılı açıklamada Bahçivan, TÜİK'in açıkladığı 2019 yılı büyüme rakamlarını değerlendirdi. Bahçivan, **sanayinin** Türkiye'nin tekrar büyüme trendine girmesinde katkı sağladığına işaret ederek, şunları kaydetti:

40LUMSUZLUKLARI AŞTI'

"**Sanayimiz**, zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir. Ekonomimiz için zorlu başlayan 2019 yılının ardından, yılın son aylarındaki olumlu gelişmeler, açıklanan büyüme rakamlarında da görüldüğü gibi Türkiye ekonomisinin olumsuzlukları belli ölçüde aşarak tekrar bir büyüme momentumuna girdiğini bize göstermektedir. Bu olumlu tablo içinde bizi asıl sevindiren ise, **sanayi** sektörünün büyüme performansındaki rolüdür. **Sanayi** sektörümüz son çeyrekte yüzde 5,9 oranında büyüyerek ekonomik toparlanmaya güçlü bir katkı sağlamıştır. **Sanayinin** bu performansı da göstermektedir ki, üretim ekonomisi, her zaman söylediğimiz gibi zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir." Yatırımlar açısından yıl genelindeki olumsuzluğa ilişkin yılın son çeyreğinde küçük miktarda da olsa bir düzelme olduğunu gözlemlediklerini belirten Bahçivan, "Ancak kabul etmeliyiz ki Türkiye'nin nitelikli ve sürdürülebilir büyümesi güçlü ve katma değerli yatırım ortamının genişlemesi ve gelişmesiyle mümkün olacaktır. Ümidimiz, yılın son çeyreğindeki bu kompozisyonun 2020 yılı içinde de nitelikli büyüme trendini koruyarak devam etmesidir." değerlendirmesinde bulundu. (AA)

Bahçivan: Olumsuzları belli ölçüde aştık!..

ISO Başkanı Bahçivan "Son aylarındaki olumlu gelişmeler, Türkiye ekonomisinin olumsuzlukları belli ölçüde aşarak tekrar bir büyüme momentumuna girdiğini göstermektedir" dedi

İSTANBUL Sanayi Odası (ISO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**, Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı büyüme verilerine ilişkin, "Sanayimiz, zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir." dedi. **ISO**'dan yapılan yazılı açıklamada Bahçivan, TÜİK'in açıkladığı 2019 yılı büyüme rakamlarını değerlendirdi. Bahçivan, **sanayinin** Türkiye'nin tekrar büyüme trendine girmesinde katkı sağladığına işaret ederek, şunları kaydetti:

40LUMSUZLUKLARI AŞTI'

"**Sanayimiz**, zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir. Ekonomimiz için zorlu başlayan 2019 yılının ardından, yılın son aylarındaki olumlu gelişmeler, açıklanan büyüme rakamlarında da görüldüğü gibi Türkiye ekonomisinin olumsuzlukları belli ölçüde aşarak tekrar bir büyüme momentumuna girdiğini bize göstermektedir. Bu olumlu tablo içinde bizi asıl sevindiren ise, **sanayi** sektörünün büyüme performansındaki rolüdür. **Sanayi** sektörümüz son çeyrekte yüzde 5,9 oranında büyüyerek ekonomik toparlanmaya güçlü bir katkı sağlamıştır. **Sanayinin** bu performansı da göstermektedir ki, üretim ekonomisi, her zaman söylediğimiz gibi zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir." Yatırımlar açısından yıl genelindeki olumsuzluğa ilişkin yılın son çeyreğinde küçük miktarda da olsa bir düzelme olduğunu gözlemlediklerini belirten Bahçivan, "Ancak kabul etmeliyiz ki Türkiye'nin nitelikli ve sürdürülebilir büyümesi güçlü ve katma değerli yatırım ortamının genişlemesi ve gelişmesiyle mümkün olacaktır. Ümidimiz, yılın son çeyreğindeki bu kompozisyonun 2020 yılı içinde de nitelikli büyüme trendini koruyarak devam etmesidir." değerlendirmesinde bulundu. (AA)

İş dünyası 2019 büyümesini değerlendirdi

ISO Başkanı Erdal Bahçivan, Türkiye ekonomisinin tekrar büyüme momentumuna girdiğini belirtirken, ASO Başkanı Nurettin Özdebir, “2019’u pozitif büyümeyle kapatmak önemli” değerlendirmesini yaptı.

İSTANBUL, ANKARA, AA

İş dünyası temsilcileri, Türkiye İstatistik Kurumu’nun (TÜİK) yüzde 0.9 olarak açıkladığı 2019 yılı büyüme rakamlarını memnuniyetle karşıladılar. Yapılan ortak değerlendirmede Türkiye’nin yeniden büyüme trendine girmesinin sevindirici olduğunu vurguladılar.

ISO (İstanbul Sanayi Odası) Yönetim Kurulu Başkanı Erdal Bahçivan, yaptığı yazılı açıklamada, büyüme verilerine ilişkin, “Sanayimiz, zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir” dedi. Bahçivan, sanayinin Türkiye’nin tekrar büyüme trendine girmesinde katkı sağladığına işaret ederek, sunları kaydetti:

“Sanayimiz, zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir. Ekonomimiz için zorlu başlayan 2019 yılının ardından, yılın son aylarındaki olumlu gelişmeler, bugün açıklanan büyüme rakamlarında da görüldüğü gibi Türkiye ekonomisinin olumsuzlukları belli ölçüde aşarak

tekrar bir büyüme momentumuna girdiğini bize göstermektedir. Bu olumlu tablo içinde bizi asıl sevindiren ise, sanayi sektörünün büyüme performansındaki rolüdür. Sanayi sektörümüz son çeyrekte yüzde 5,9 oranında büyüyerek ekonomik toparlanmaya güçlü bir katkı sağlamıştır.

Sanayinin bu performansı da göstermektedir ki, üretim ekonomisi, her zaman söylediğimiz gibi zor süreçlerin teminatı ve sigortası olma yükümlülüğünü yine yerine getirmiştir.”

Yatırımlar açısından yıl genelindeki olumsuzluğa ilişkin yılın son çeyreğinde kü-

çük miktarda da olsa bir düzelme olduğunu gözlemlediklerini belirten Bahçivan, “Ancak kabul etmeliyiz ki Türkiye’nin nitelikli ve sürdürülebilir büyümesi güçlü ve katma değerli yatırım ortamının genişlemesi ve gelişmesiyle mümkün olacaktır. Ümidimiz, yılın son çeyreğindeki bu kompozisyonun 2020 yılı içinde de nitelikli büyüme trendini koruyarak devam etmesidir” dedi.

ASO (Ankara Sanayi Odası) Başkanı Nurettin Özdebir, sanayi sektöründe geçen yılın dördüncü çeyreğinde elde edilen yüzde 5,9’luk büyümeyi önemli bulduğunu belirterek, “Özel-

likle makine ve teçhizatla 6 çeyrek sonra gelen yüzde 11,7 seviyesindeki artış önümüzdeki dönem büyümesini kuvvetlendirecektir.” ifadesini kullandı.

Geçen yılın son çeyreğiyle 2019’a ilişkin gayrisafi yurtiçi hasıla verilerini de değerlendiren Özdebir, 2019 yılı dördüncü çeyreğindeki yüzde 5,9’luk büyüme rakamının önemine işaret etti.

Özdebir, geçen yılı pozitif büyümeyle kapatmanın önemli olduğunu belirterek, şu değerlendirmede bulundu: “Sanayi sektöründe geçen yılın dördüncü çeyreğinde elde edilen yüzde 5,9’luk büyüme önemli. Özellikle makine ve teçhizatla 6 çeyrek sonra gelen yüzde 11,7 seviyesindeki artış önümüzdeki dönem büyümesini kuvvetlendirecektir. Sanayi üretiminde ekonomimiz halen istenilen seviyeden uzak olup, gayri safi sabit yatırımlardaki daralmanın önceki çeyreklere göre azalması oldukça önemli bir gelişme. Yatırımlarda yüzde 0,6 daralma var ancak yatırımlardaki pozitif gelişmeyi yılın ikinci ve üçüncü çeyreğinde görebiliriz.”

İNDER (İstanbul İnşaatçılar Derneği) Başkanı Nazmi Durbakayım, “Açıklanan büyüme rakamları, inşaat sektörünün önümüzdeki dönemler için hazırlandığını göstermektedir. Son 1,5 yıldır beklenen projeler nedeniyle gerilimi artan inşaat sektörü her an ok gibi fırlayabilir.” ifadelerini kullandı.

Durbakayım, son 1,5 yıldır beklenen projeler nedeniyle gerilimi artan inşaat sektörünün her an ok gibi fırlayabileceğini belirterek, şu değerlendirmelerde bulundu: “Geçen yıl yaşanan ekonomik gelişmeler ve sektörde yapılan düzenlemeler, inşaat firmalarının yeniden yapılanmasına neden oldu. Bu yapılanma sürecinde yeni projelerini geçici olarak rafa kaldıran sektör, yapısal revizyonları gerçekleştirildi. Bunun doğal sonucu olarak önceki yıllarda hızlıca başlatılan projeler, 2019’da daha detaylı incelenmeye başlandı. Hatta durma noktasına gelecek ölçüde hesaplanmaya başladı diyebiliriz. Nitekim alınan yeni ruhsat sayısındaki yüzde 50’yi geçen daralma da bu hazırlık dönemini teyit etti.”

İş dünyasından 'yerli' arama motoru

TİM Başkanı Gülle, www.yerliara.com ile ülke içindeki tedarik zincirlerinin dijitale taşınmasının sağlanacağını belirtirken, İSO Başkanı Bahçivan ise, "Yaşanan son gelişmelerin 'yerli, milli ama evrensel' bir anlayışla milli teknoloji hamlesine katkı yapacağına inanıyoruz" dedi.

İSTANBUL, AA

www.yerliara.com, iş dünyasının ilk arama motoru olarak iş dünyasının önde gelen bileşenleri tarafından hayata geçirildi.

Yerliara.com açıklamasına göre, iş dünyasının önde gelen bileşenleri tarafından yakın zaman önce İstanbul Sanayi Odası (İSO) desteğiyle İTÜ ARI Teknokent bünyesinde hayata geçirilen www.yerliara.com verilerine göre, yerli ürün ve tedarikçi arama sayısında (1 Ocak - 18 Şubat) yüzde 43'lük artış yaşandı. Aynı zamanda iş dünyasının ilk arama motoru ve sosyal medyası olan sitede son 2 ayda 1 milyon arama gerçekleşti. Kullanıcılar en fazla yazılım ve makine sektörlerine üzerine arama yaptı. Bunu sırasıyla İnşaat sanayisi, otomotiv, ağır sanayi ve veri merkezi aramaları izledi. Yerliara.com harita uygulamasında da 27 bine yakın kullanıcı yakınındaki üretim tesislerini inceledi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkanı İsmail Gülle, konuya ilişkin olarak yaptığı değerlendirmede, ihracatta yapay zeka dönemine geçtiklerini belirtti. 2019 yılı genelinde, ihracat ailesinin 90 bin 617 firma-

ya ulaştığını, ithalat yapan firma sayısı ile neredeyse on bin firmalık bir farkı yakaladıklarını bildiren Gülle, Türkiye ekonomisinin dengeleme ve değişim sürecinin ihracatın gelişimi anlamında uygun bir zemin sağladığını aktardı. Gülle, global ticarete yaşanan sapmaların Türkiye'nin üretimden gelen gücünün daha iyi anlaşılmasına olanak sağladığını dile getirdi. Gülle, www.yerliara.com ile de ülke içindeki tedarik zincirlerinin dijitale taşınmasının sağlanacağını belirtti.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Başkanı Erdal Bahçivan da ticarete yerli milli ama evrensel dönem başladığını aktardı. Kamu alımlarında yurt içinde üretilen ürünlerin tercih edilmesi ve yerli sanayinin desteklenmesinin birçok sektörde dışa bağımlılığı azaltacağını, Türkiye'nin uluslararası re-

kabet gücü üzerinde olumlu etkiler yapacağını dile getiren Bahçivan, "Başka- larının ürettiği teknolojiyi tüketen olmaktan hızla çıkıp, kendi yüksek milli teknolojimizi geliştirmemiz gerekiyor" dedi.

Taşıt Araçları Tedarik Sanayicileri Derneği (TAY-SAD) Yönetim Kurulu Başkanı Alper Kanca, "Günümüz ekonomilerinde yerli üretimdeki katma değer önemi her geçen gün artıyor. Bu gücümüzün görünür ve ulaşılabilir hale gelmesi çok önemli. Binlerce kilometre öteden tedarik ettiğiniz bir ürünü, komşu bir fabrikada üretilebiliyor. Ancak çoğu firma bu bilgiye sahip değil. Bu kapsamda yerli ürünlerin kolay ulaşılabilir olması oldukça önemli. Öte yandan otomotiv tedarikinde gerek yerli oto çalışmaları gerekse de global konjonktür bize moral verir

durumda" değerlendirmesinde bulundu.

İTÜ ARI Teknokent Genel Müdürü Doç. Dr. Deniz Tunçalp de Yerliara.com'un büyük bir boşluğu dolduracağını aktardı. İTÜ ARI Teknokent olarak, Türkiye'de geliştirilen teknolojilerin görünür olması ve global arenada rekabet gücünü artırması için yoğun çaba harcadıklarını dile getiren Tunçalp, şu ifadeleri kullandı: "İleri aşama girişimcilik merkezimiz İTÜ Magnet'te faaliyet gösteren www.yerliara.com da bu alana hizmet ediyor ve iş dünyasındaki önemli bir boşluğu dolduracağına inanıyoruz. Türkiye'de teknolojik ürün ve servisler üreten girişimcilerin global vitrini ve müşteriyle buluşma noktası olmasını diliyoruz."

Ev ve Mutfak Eşyaları Sanayicileri ve İhracatçıları Derneği (EVSİD) Başkanı Burak Önder, yerli üreticilerin birlik olduğunu belirtti. Önder, "Türkiye, uzun vadeli stratejiler ortaya koymalı.

Bugünkü global durum lehimize gözükse de bunu kalıcı hale getirmeliyiz. Yerli üreticiler arasındaki bağları güçlendirmeliyiz. Çözüm ortağı olduğumuz ve desteklediğimiz yerliara.com ile bu birliği pekiştir-

meyi amaçlıyoruz." değerlendirmesinde bulundu.

Türk Plastik Sanayicileri Araştırma, Geliştirme ve Eğitim Vakfı (PAGEV) Başkanı Yavuz Eroğlu ise "Yerli ve kaliteye ihtiyaç var. Plastik sektörü, 2020 yılına moralli başladı. Üretimde yüzde 4 artış bekliyoruz. Yerli üretimin gücüne hiç olmadığımız kadar ihtiyaç var. Rakamlarımız da iyi geliyor" ifadelerini kullandı.

Türkiye İMSAD Yönetim Kurulu Başkanı Ferdi Erdoğan, karar vericilerin yerli ürünü tercih etmesi gerektiğini vurguladı. İnşaatlarda yerli malzeme kullanılması gerektiğine inandıklarını belirten Erdoğan, şunları kaydetti:

"Çünkü ithal edilen malzemelerin büyük çoğunluğunu zaten kaliteli bir şekilde ülkemizde üretiyoruz. Tamamının da Türkiye'de yapılabileceğine inanıyoruz. İç pazarda da yerli malzemeye duyulacak güvenin artması şart. Mümkün olduğu kadar ihracatın artışı, ithalatın azaldığı bir dengeyi kurmaya çalışmalıyız.

Yerli malı kullanımı başta Kamu Projeleri ve Mega Projeler olmak üzere ne kadar yerleşirse ve referans kaynağı olursa dış pazarlarda o denli Made In Türkiye algısı güçlenir."

İŞ DÜNYASI TEK YÜREK!

İdlib'den gelen şehit haberlerinin ardından tüm Türkiye'den olduğu gibi iş dünyası da hain girişimin ardından "birlik ve beraberlik" mesajları verdi.

Türkiye'nin önde gelen iş dünyası temsilcileri İdlib'deki hain saldırının ardından kınama mesajları yayınladı. İş dünyasının mesajlarından satır başları şöyle: Türkiye İhracatçılar Meclisi Başkanı İsmail Güllü: "Milletimiz, her zaman olduğu gibi, siyasetçisiyle, iş dünyasıyla, akademisyeniyle, hukukçusuyla tek yumruk olarak, ordusunun ve hükümetinin yanında durmuştur." Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEİK) Başkanı Nail Olpak: Şehit düşen kahraman askerlerimize Allah'tan rahmet, kederli ailelerine ve milletimize baş sağlığı, yaralı askerlerimize acil şifalar diliyorum.

UNUTULMAMALI!

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Yönetim Kurulu Başkanı **Erdal Bahçivan**: "Böylesi olağanüstü günlerde en çok ihtiyaç duyacağımız

şey birlik ve beraberlik içinde hareket etmek olacaktır." Türk Girişim ve İş Dünyası Konfederasyonu (TÜRKONFED) Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Turan: "Unutulmamalıdır ki, bölgenin huzur ve istikrarı sadece ülkemiz için değil Avrupa Birliği ve dünya için de huzur ve istikrarın anahtarıdır." Ankara

Sanayi Odası (ASO)

Başkanı Nurettin Özdebir: "Böyle günlerde ekonomiyi konuşuyor olmak biraz can sıkıcı olsa da bu hain saldırılar niye güçlü bir ekonomi ve güçlü bir ülke olmamız gerektiğini bize bir kez daha hatırlatıyor."